

Notat om hjælp til enkeltudgifter og midlertidige huslejeudgifter efter aktivlovens § 81 og § 81a

Til brug for temamøde den 27. november 2019.

Indhold

I.	Indledning	3
II.	Lovgrundlag	3
	Lov nr. 455 af 10. juni 1997 om aktiv socialpolitik, senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 981 af 23. september 2019	3
	Enkeltudgifter	3
	Midlertidig huslejhjælp	3
	Lov nr. 453 af 10. juni 1997 om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 826 af 16. august 2019	4
	Myndighedens oplysningspligt	5
	Kapitel 9 Ankestyrelsens afgørelser	6
	Kapitel 10 Almindelige klageregler	6
	Klageadgang	7
III.	Generelt	7
	Vejledning nr. 10309 af 20. december 2016 om hjælp i særlige tilfælde og hjælp til efterlevende efter kapitel 10 og 10 a i lov om aktiv socialpolitik	7
	Kapitel 1	7
	Kapitel 2	8
	Kapitel 3	11
	Vejledning nr. 39 af 5. marts 1998 om lov om aktiv socialpolitik	12
	Kapitel 11	12
	Udbetaling af hjælp	12
IV.	Betingelser for ret til hjælp efter aktivlovens § 81	13
	Afsnit A: Generelt om § 81	13
	Afsnit B: Hvad forstås der ved en "social begivenhed"?	13
	Afsnit C: Hvad forstås der ved "enkeltudgifter"?	14

Afsnit D: Hvad forstås der ved "rimeligt begrundede"?	14
Afsnit E: Hvornår vil pågældendes egen afholdelse af udgifterne i afgørende grad vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden?	15
Afsnit F: Hvornår kan et behov ikke forudses, og hvornår er udgiften af helt afgørende betydning for livsførelsen?	17
Afsnit A: Generelt om § 81a	18
Afsnit B: Der skal være tale om huslejeudgifter	18
Afsnit C: Ansøgeren skal være udsættelsestruet	19
Afsnit D: Truslen om udsættelse skal udspringe af huslejerestancen	19
Afsnit E: Huslejeudgiften skal være rimeligt begrundet	19
Afsnit F: Hjælpen skal være midlertidig	20
Afsnit G: Hjælpen skal have et forebyggende sigte	20
Afsnit H: Hjælpen må ikke ydes som direkte kompensation for en sanktion	20
Afsnit I: Ansøgeren må ikke selv have mulighed for at afholde udgiften	21
VI. Praksis – Ankestyrelsens principmeddelelser	21
VII. De konkrete mødesager	23
Generelt	23
Sag 1: Søgt om hjælp til husleje. Ikke ret til hjælp efter § 81 i aktivloven, fordi ansøgeren ikke var omfattet af en social begivenhed. Kommunen skulle oplyse sagen og træffe en ny afgørelse efter § 81 a i aktivloven.	23
Sag 2: Søgt om hjælp til huslejerestance. Ikke ret til hjælp efter § 81 og § 81 a i aktivloven, fordi ansøgeren ikke fremover ville kunne klare sig selv økonomisk.	23
Sag 3: Søgt om hjælp til erhvervelse af kørekort. Ikke ret til hjælp efter § 81 i aktivloven, fordi der ikke var tale om en rimeligt begrundet enkeltudgift.	23
Sag 4: Søgt om hjælp til fodtøj og tøj til brug under afsoning af en fængselsstraf. Sagen blev derfor behandlet ud fra bekendtgørelse om hjælp til personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning af straf i fængsel eller arresthus.	24
Sag 5: Søgt om hjælp til husleje for to måneder. Kommunen kunne tilbagekalde en bevilling af hjælp til den ene måneds husleje som følge af ændrede forhold på tidspunktet for genvurderingen. Ikke ret til hjælp til den husleje efter § 81 i aktivloven, som tilbagekaldelsen angik, fordi ansøgeren selv kunne afholde udgiften via et lån.	24
Sag 6: Søgt om hjælp til depositum, forudbetalt leje og 1. måneds husleje. Ikke ret til hjælp på grund af reglen i § 88 i aktivloven, idet ansøgeren havde påtaget sig udgiften, før ansøgningen blev indgivet til kommunen, og der ikke var grundlag for at bortse fra dette.	25

I. Indledning

Temaet for mødet er hjælp til enkeltudgifter efter lov om aktiv socialpolitik § 81 og hjælp til midlertidige hus-lejeudgifter efter samme lovs § 81a.

Aktivlovens § 81 er en generel regel, som giver mulighed for at yde hjælp til ikke nærmere definerede nødvendige enkeltudgifter. Betingelserne for at få hjælp efter bestemmelsen er generelle betingelser, som ikke knytter sig til bestemte udgiftstyper.

§ 81a er en specialbestemmelse, der alene giver hjemmel til at yde hjælp til rimeligt begrundede midlertidige huslejeudgifter til en person, der er udsættelsestruet på grund af huslejerestancer.

Kommunen kan yde hjælp efter § 81a, hvis udgiften ikke på anden måde kan dækkes efter aktivloven eller efter anden lovgivning. § 81a er derfor subsidiær til og supplerer § 81. Den er derfor en udvidelse af mulighederne for at yde hjælp til huslejeudgifter i forhold til de øvrige gældende bestemmelser om hjælp til huslejeudgifter.

En ansøgning om økonomisk hjælp til husleje fra en udsættelsestruet lejer skal behandles både efter aktivlovens §§ 81 og 81 a, hvis der ikke er mulighed for hjælp efter anden lovgivning eller andre regler i aktivloven. Derfor er der i en del af de behandlede sager truffet afgørelse efter både aktivlovens § 81 og § 81a.

II. Lovgrundlag

Lov nr. 455 af 10. juni 1997 om aktiv socialpolitik, senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 981 af 23. september 2019

Enkeltudgifter

§ 81. Kommunen kan yde hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter til en person, som har været ude for ændringer i sine forhold, hvis den pågældendes egen afholdelse af udgifterne i afgørende grad vil vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden. Hjælpen kan normalt kun ydes, hvis udgiften er opstået som følge af behov, der ikke har kunnet forudses. Kommunen kan dog efter en konkret vurdering undtagelsesvis yde hjælp til en udgift, der har kunnet forudses, hvis afholdelsen af udgiften er af helt afgørende betydning for den pågældendes eller familiens livsførelse.

Midlertidig huslejhjælp

§ 81 a. Kommunen kan yde hjælp til rimeligt begrundede midlertidige huslejeudgifter til en person, der er udsættelsestruet på grund af huslejerestancer, hvis det på sigt kan forebygges, at personen udsættes af boligen. Kommunen kan betinge hjælpen af, at personen indgår en administrationsaftale, medvirker til fastsættelse af en plan for flytning til en mere passende bolig eller deltager i gældsrådgivning el.lign. Kommunen skal særlig rette hjælpen til børnefamilier og socialt udsatte borgere. Kommunen kan bestemme, at hjælpen udbetales direkte til udlejeren. Udgiften til hjælpen afholdes fuldt ud af kommunen, jf. § 99, stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 kan ikke anvendes til direkte at kompensere for økonomiske sanktioner givet efter denne eller anden lovgivning vedrørende forsørgelsesgrundlaget.

Stk. 3. Hjælp efter stk. 1 kan kun ydes, hvis personen ikke har økonomisk mulighed for at betale huslejudgifterne.

Lov nr. 453 af 10. juni 1997 om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), senest bekendtgjort i lovekendtgørelse nr. 826 af 16. august 2019

§ 10. Myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

§ 11. Myndigheden kan anmode personer, der søger om eller får hjælp, om

1) at medvirke til at få de oplysninger frem, som er nødvendige for at afgøre, hvilken hjælp de er berettiget til, og

2) at lade sig undersøge hos en læge eller blive indlagt til observation og behandling som led i sagsbehandlingen.

Stk. 2. Personer, der får hjælp, har pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen.

§ 11 a. Myndigheden kan efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, forlange, at andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløsheds-kasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Myndigheden kan forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, hvis oplysningerne ikke videregives.

Stk. 2. Myndigheden kan uden samtykke til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol kræve oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold om den, der ansøger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløsheds-kasser. Tilsvarende oplysninger kan indhentes om andre husstandsmedlemmer. Oplysninger kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløsheds-kassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelserne for at yde hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp. Oplysningerne kan indhentes, selv om den person, som oplysningerne vedrører, ikke bor i den kommune, som indhenter oplysningerne.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan uden samtykke fra borgeren forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold. Oplysningerne kan sammenstilles med øvrige oplysninger om økonomiske forhold, som kommunen er i besiddelse af med henblik på kontrol af, om der er sket misbrug i forbindelse med udbetaling af social pension.

Stk. 4. Adgang til oplysninger efter stk. 2, som vedrører optjente feriedage, optjent feriegodtgørelse, tidspunktet for afholdelse af ferie og udbetalinger af feriepenge, og som er registreret i Feriekonto, skal ske via den elektroniske adgang, som Feriekonto stiller til rådighed.

Stk. 5. Myndigheden kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger som nævnt i stk. 1 og 2 i indkomstregisteret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister. I det omfang oplysningerne som nævnt i stk. 1 eller 2 findes i indkomstregisteret, skal myndigheden indhente oplysningerne herfra, jf. dog stk. 4.

Stk. 6. Ved klage til Ankestyrelsen kan samtykke til at indhente oplysninger efter § 11 a, stk. 1, indhentes ved, at borgeren i den skriftlige bekræftelse af, at en klage er modtaget, bliver gjort opmærksom på, hvilke typer af oplysninger det kan blive nødvendigt at indhente, og får en frist til eventuelt at gøre indsigelse imod dette. Tilsvarende gælder ved Udbetaling Danmarks behandling af sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. for personer med bopæl i udlandet.

§ 11 b. Hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11, stk. 1, nr. 1 og 2, eller ikke giver samtykke til, at myndigheden kan indhente oplysninger, jf. § 11 a, stk. 1, skal myndigheden behandle sagen om hjælp på det foreliggende grundlag, medmindre oplysninger kan indhentes uden samtykke, jf. § 11 a, stk. 2, og § 11 c.

§ 11 c. Hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 1 og 6, fraviges i sager om

- 1) særlig støtte til børn og unge efter kapitel 11 i lov om social service, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke, samt i forbindelse med undersøgelser efter § 50 i lov om social service,
- 2) førtidspension, hvor myndigheden kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse i en sag, uden af den pågældende person selv har rettet henvendelse herom, jf. § 17 i lov om social pension,
- 3) frakendelse af førtidspension, jf. § 44, stk. 1, i lov om social pension, og frakendelse eller overflytning til anden pension, jf. § 44, stk. 1, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.,
- 4) tilbagebetaling af sociale ydelser
- 5) indstilling til Statsforvaltningen om at træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke efter § 129 a i lov om social service og
- 6) mellemkommunal refusion, jf. § 9 c, for så vidt angår følgende oplysninger om den borger, der ydes refusion for:
 - a) Cpr-nummer.
 - b) Hjemmel til udgiften.
 - c) Udgiftens elementer.
 - d) Antal af enheder.

Stk. 2. Hvis det er nødvendigt for behandlingen af en sag efter stk. 1, nr. 1, kan myndigheden desuden uden samtykke anmode private, der har kendskab til forholdene, om at give oplysninger, der er nødvendige for at behandle sagen. Myndigheden skal ved anmodningen gøre opmærksom på, at den adspurgte ikke er forpligtet til at svare.

Stk. 3. I sager efter stk. 1, nr. 1, kan myndigheden uden samtykke forlange oplysninger efter § 11 a, stk. 1, og indhente oplysninger efter § 11 c, stk. 2, om personer, der er part i sagen, samt om forældremyndigheds-indehaverens samlever eller ægtefælle.

Stk. 4. Myndigheden skal uanset adgangen til at indhente oplysninger uden samtykke, jf. stk. 1-3, forsøge at få samtykke til at indhente oplysningerne.

Myndighedens oplysningspligt

§ 12. Myndigheden skal give borgeren skriftlig besked om

- 1) myndighedens adgang til at indhente oplysninger efter §§ 11 a og 11 c og til at foretage kontrol efter § 12 a,
- 2) adgangen til at udveksle oplysninger og foretage kontrol efter kapitel 3 og 3 a i lov om Udbetaling Danmark,
- 3) konsekvenserne, hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11 b,
- 4) hvilke typer af ændringer der kan have betydning for hjælpen og
- 5) muligheden for, at borgeren kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 289 a og efter § 12 b i denne lov eller § 14 i lov om Udbetaling Danmark, hvis borgeren ikke oplyser om ændringer, der kan have betydning for hjælpen.

Kapitel 9

Ankestyrelsens afgørelser

§ 52 a. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager om klage over kommunalbestyrelsens afgørelser, når det er fastsat ved lov, at sagerne kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dog § 52 c.

Stk. 2. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager om klage over afgørelser, der er behandlet af Udbetaling Danmark, og hvor der ikke er tvivl om afgørelsen.

Stk. 3. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, jf. dog § 52 c, stk. 1.

Side 5 af 24

Stk. 4. I sager omfattet af stk. 1-3 kan Ankestyrelsen i tilfælde, hvor der er tale om en øjeblikkelig opstået trangssituation, eller hvor der i øvrigt er særligt behov herfor, træffe en foreløbig afgørelse. Ankestyrelsen skal snarest muligt træffe en endelig afgørelse i sagen.

Afgørelser på møder

§ 52 b. I sager, der ikke er omfattet af § 52 a, træffer Ankestyrelsen afgørelse på et møde, jf. dog § 53, stk. 2.

§ 52 c. Når Ankestyrelsen skønner, at en sag, der er omfattet af § 52 a, stk. 1 eller 3, har principiel eller generel betydning, træffes afgørelse i sagen på et møde efter reglerne om udvidet votering, jf. § 55, stk. 2, nr. 1.

Stk. 2. Ankestyrelsen kan i sager, som er omfattet af § 52 a, stk. 1, beslutte, at afgørelse skal træffes på et møde eller ved skriftlig indstilling til medlemmerne, jf. § 53, stk. 1-3

Kapitel 10

Almindelige klageregler

Klageadgang

§ 60. Når det fremgår af lovgivningen, kan kommunalbestyrelsens, herunder jobcenterets, afgørelser indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

Stk. 2. Det er kun den person, som afgørelsen vedrører, der kan klage over afgørelsen. Dog kan klager over afgørelser i spørgsmål om konkurrenceforvridning efter § 33, stk. 1, og §§ 49 og 65 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats tillige indbringes for Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg af andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Stk. 3. Afgørelser om det generelle serviceniveau, herunder hvilke tilbud og pladser der skal være til rådighed i kommunen og takster for tilbuddene, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

III. Generelt

I dette afsnit er de relevante afsnit fra vejledningen til aktivlovens kapitel 10 og vejledning om lov om aktiv socialpolitik gengivet.

De relevante afsnit fra vejledningerne er gengivet, da de giver en god generel beskrivelse af reglerne, og der ikke er noget i vejledningerne, som er i strid med Ankestyrelsens praksis.

Det skal dog bemærkes, at nogle af de principmeddelelser, som der er henvist til i vejledningerne, nu er ophævede og indarbejdet i nyere principmeddelelser. De er således stadig udtryk for praksis, men er blot erstattet af nyere afgørelser.

Vejledning nr. 10309 af 20. december 2016 om hjælp i særlige tilfælde og hjælp til efterlevende efter kapitel 10 og 10 a i lov om aktiv socialpolitik

Kapitel 1

Generelt om hjælp i særlige tilfælde

4. Aktivlovens kapitel 10 indeholder regler om hjælp til bl.a. rimeligt begrundede enkeltudgifter, hjælp til sygebehandling, medicin og tandpleje samt hjælp til flytning. Der er tale om hjælp, som ikke er løbende hjælp til forsørgelse i modsætning til fx kontanthjælp. Hjælpen efter kapitel 10 er skattefri efter ligningslovens § 7, nr. 9 og påvirker ikke modtagerens personfradrag.

Hjælpen efter §§ 81, 81a, 82, 83, 84 og 85 er transbestemt. Det betyder, at der kun kan ydes hjælp efter disse bestemmelser, hvis ansøgeren ikke selv har økonomisk mulighed for at betale udgiften.

Ved vurderingen af, om ansøgeren selv har mulighed for at betale udgiften, lægges der vægt på ansøgerens rådighedsbeløb og formue. Der lægges også vægt på, om ansøgeren har mulighed for at betale udgiften ved hjælp af en afdragsordning eller ved hjælp af et lån. Som udgangspunkt er det forholdene på tidspunktet for kommunens afgørelse, der er afgørende for, om betingelserne for hjælp er opfyldt.

Hjælp efter aktivlovens kapitel 10 er subsidær i forhold til hjælp efter anden lovgivning. Aktivlovens § 83 om hjælp til samværsudgifter skal dog anvendes forud for pensionslovens regler om personligt tillæg. Se nærmere nedenfor under pkt. 44.

Rådighedsbeløb

5. Rådighedsbeløbet fastlægges med udgangspunkt i de månedlige nettoindtægter fratrukket de rimelige og nødvendige faste udgifter. Rådighedsbeløbet skal dække udgifterne til mad, tøj og andre udgifter, se fx principmeddelelse 75-14.

Rimelige og nødvendige faste udgifter kan for eksempel være udgifter til husleje, herunder el, vand og varme, telefonabonnement, internet, børnepasning og børnebidrag. Eksemplerne er ikke udtømmende. Udgiften til børnebidrag medregnes som en rimelig og nødvendig udgift i det omfang, bidraget betales, se principmeddelelse 55-15.

Som eksempler på udgifter, der som udgangspunkt ikke medregnes, kan nævnes udgifter til håndkøbsmedicin, afdrag på gæld, kabel-tv, ulykkesforsikring og privatskole, se principmeddelelserne 27-15 og 75-14.

Formue

6. Hvis ansøgeren har formue i form af kontantbeløb eller andre formuegoder, der kan dække den ansøgte udgift, kan der ikke ydes trangsbestemt hjælp. Hvis formuen består af andre formuegoder, er det en betingelse, at ansøgeren har mulighed for at realisere formuegodet, jf. principmeddelelserne A-24-04 og 42-15.

Afdragsordning og lån

7. Hvis ansøgeren kan betale udgiften ved at indgå en afdragsordning eller ved at optage et lån, kan der ikke ydes trangsbestemt hjælp. Se fx principmeddelelsen 102-09 om muligheden for optagelse af SU-lån. Det er dog en betingelse, at det er realistisk, at ansøgeren kan betale de løbende afdrag. Ved vurderingen heraf indgår afdragernes størrelse, afdragsordningens tidsmæssige udstrækning og ansøgerens økonomi, jf. principmeddelelse 75-14.

Det kan ikke uden videre lægges til grund, at borgeren kan opnå en afdragsordning. Det er en del af sagens oplysning, og kommunen skal derfor indhente oplysninger fra borgeren, om borgeren har forsøgt at få en afdragsordning, jf. principmeddelelse 18-14.

Kapitel 2

Hjælp til rimeligt begrundede enkelt udgifter

8. Hjælp til betaling af rimeligt begrundede enkeltudgifter efter § 81 forudsætter,

1. at ansøgeren har været ude for ændringer i sine forhold (social begivenhed),
2. at ansøgerens egen afholdelse af udgifterne i afgørende grad vil vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden (forebyggende sigte), og
3. at hjælpen normalt kun ydes, hvis udgiften er opstået som følge af behov, der ikke har kunnet forudses (uforudsigelighed).

Personkreds

9. Kravet om en social begivenhed svarer til kravet for at modtage kontanthjælp m.v. efter lovens § 11. Af principmeddelelse 81-13 følger, at en person, der opfylder betingelserne for at modtage kontanthjælp, også opfylder betingelsen om en social begivenhed i aktivlovens § 81.

§ 81 er dog ikke forbeholdt personer, som modtager hjælp efter § 11. Kommunen kan give hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, selv om ansøgeren ikke i øvrigt får hjælp efter aktivloven.

Visse sociale begivenheder har en begrænset varighed. Af principmeddelelse 160-09 ses, at en ægtefælles død kan være en social begivenhed, og at denne sociale begivenhed varer, indtil den økonomiske situation er genoprettet. En social begivenhed i form af samlivsophør, separation og skilsmisse vil også have en begrænset varighed.

Forebyggende sigte

10. Kravet om et forebyggende sigte betyder, at netop det at afholde denne udgift i afgørende grad vil bringe ansøgerens og familiens økonomiske situation ud af balance. Kommunen må i den forbindelse vurdere, om personer med en lavere indkomst normalt vil kunne afholde en sådan udgift.

Da hjælpen skal have et forebyggende sigte, er det en forudsætning, at ansøgeren ikke vil have brug for hjælp måned efter måned. I principmeddelelsen 169-12 blev der givet afslag på hjælp til husleje, idet ansøgeren ikke fremover ville være i stand til at klare sig selv. Han havde hidtil fået hjælp til huslejen fra sin mor, som ikke længere kunne hjælpe ham. Der var ikke oplysninger om, at han havde nogen indtægter, herunder indtægt i form af løbende hjælp til forsørgelse. Huslejen var på ca. 4.700 kr. pr. måned.

Det bemærkes i den forbindelse, at der undtagelsesvis kan ydes hjælp til løbende udgifter, hvis der kun er behov for hjælpen i en kort afgrænset periode.

Uforudsigelighed

11. Kravet om uforudsigelighed betyder, at ansøgeren ikke har kunnet tage hensyn til den opståede udgift i sine løbende dispositioner. Udgifter, som man får som følge af fx skilsmisse, betragtes i almindelighed som uforudsigelige udgifter.

Udgifter til fx boligindskud, almindelig udskiftning af køleskabe og andre anskaffelser til husholdningen samt udgifter i anledning af fødsel, dåb og konfirmation må derimod normalt anses for at være udgifter, som det må forventes, at man sparer op til.

Der skal foretages en konkret og individuel vurdering af, om den ansøgte enkeltudgift er forudsigelig. Vurderingen skal ske på baggrund af det konkrete informationsniveau, ansøgeren havde adgang til samt ansøgerens konkrete forudsætninger for at forudse udgiften, jf. principmeddelelse 17-14.

Det behøver ikke nødvendigvis være udgiftsbehovet, som ikke har kunnet forudses. Der kan også være tale om likviditetsmæssige problemer, som bevirker, at der er behov for hjælp til enkeltudgifter, som under normale forhold kan afholdes inden for den løbende indtægt.

Det er også muligt at yde hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, som er forudsigelige, hvis ansøgeren ikke har haft økonomisk mulighed for at spare op til udgiften.

Eksempler på enkeltudgifter

12. Hvad der forstås ved rimeligt begrundede enkeltudgifter, vil afhænge af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Udgifter, der opstår som følge af brand, oversvømmelser, tyveri m.v., og som ikke dækkes på anden måde, vil ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde kunne anses for rimeligt begrundede enkeltudgifter, hvis der er tale om nødvendige udgifter.

Ankestyrelsen har i principmeddelelse 21-16 truffet afgørelse om, at udgifter til en nærtståendes begravelse kan være rimeligt begrundede enkeltudgifter.

En udgift til nyanskaffelser er ikke nødvendigvis rimeligt begrundet, idet det afgørende må være anvendeligheden af effekterne. Brugte effekter anskaffet i et genbrugscenter kan have en anvendelighed, der dækker ansøgerens behov, jf. principmeddelelse A-27-06.

Der kan som udgangspunkt ikke ydes hjælp til udgifter, hvis behovet for hjælp er opstået som følge af en pålagt sanktion. I helt særlige situationer kan der dog ydes hjælp selvom ansøgeren er pålagt en sanktion. Se principmeddelelserne A-9-02, A-19-02 og 13-09.

Der kan i nogle tilfælde ydes hjælp efter § 81 til gebyrer og egenbetaling fastsat i anden lovgivning.

Hvis specialbestemmelser i anden lovgivning udtømmende regulerer mulighederne for at få hjælp, udelukker dette normalt, at aktivlovens § 81 kan bringes i anvendelse. Hvis specialbestemmelsen ikke gør udtømmende op med mulighederne for at få hjælp, kan aktivlovens § 81 normalt bringes i anvendelse i det omfang, der ikke er ydet støtte efter specialbestemmelsen, og ansøgeren opfylder de øvrige betingelser i aktivlovens § 81.

Ankestyrelsen har i principmeddelelsen 67-14 truffet afgørelse om, at der kan ydes hjælp til separations- og skilsmissegebyr.

Ankestyrelsen har i principmeddelelse 56-15 truffet afgørelse om, at der efter § 81 kan ydes hjælp til transportudgifter til behandling, hvis der er tale om en behandling, der ikke er ydet støtte til efter § 82, og hvis udgiften ikke dækkes efter reglerne om befordringsgodtgørelse i sundhedslovgivningen.

Hvis der er ydet støtte til behandlingen efter § 82, kan eventuelle transportudgifter også dækkes efter § 82.

Undtagelse

13. Kommunen kan efter en konkret vurdering undtagelsesvis yde hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, der har kunnet forudses, hvis afholdelsen er af helt afgørende betydning for ansøgerens eller familiens livsførelse.

Det kan fx være hjælp til betaling af huslejerestance, hvis en familie med børn ellers vil blive sat på gaden på grund af huslejerestancen. Ankestyrelsen har i principmeddelelsen 13-09 truffet afgørelse om at yde hjælp til en forudsigelig udgift (huslejerestance), idet afholdelsen af udgiften var af helt afgørende betydning for ansøgerens og familiens livsførelse. Der blev lagt vægt på, at ansøgeren ikke tidligere var blevet sanktioneret for udeblivelser fra samtaler, at hun ikke tidligere havde modtaget hjælp til huslejerestance, og at hun var enlig forsørger til 4 børn, herunder et barn, som var autist. Hvis en ansøger, som modtager hjælp efter aktivloven, til stadighed har problemer med at betale huslejen til tiden, kan kommunen overveje at administrere hjælpen efter lovens § 90.

Kommunen kan ligeledes undtagelsesvis yde hjælp til en enlig eller en familie ved at betale truende gældsposter.

Det er ikke muligt at yde hjælp efter § 81 til betaling af gæld til det offentlige, fx skatterestancer og bøder. Evt. hjælp til afvikling af sådan gæld må løses efter de regler, der gælder for det pågældende område.

Tilbagebetaling

14. Hvis kommunen yder hjælp efter § 81 til betaling af boligindskud, eller hvad der kan sidestilles hermed, skal modtageren tilbagebetale hjælpen efter lovens § 92, stk. 1, 2. pkt. Spørgsmålet om tilbagebetaling er nærmere omtalt i afsnit 12.1.2 i Vejledning om lov om aktiv socialpolitik af 5. marts 1998.

Kapitel 3

Hjælp til udsættelsestruede lejere

15. Kommunen kan efter § 81 a yde hjælp til rimeligt begrundede midlertidige huslejudgifter til en person, der er udsættelsestruet på grund af huslejerestancer, hvis det på sigt kan forebygges, at personen udsættes af boligen.

Huslejerestancer omfatter restancer på de ydelser, der er pligtig ydelse i lejeforholdet, og som derfor kan føre til en ophævelse af lejemålet.

En ansøger anses ikke for at være udsættelsestruet alene fordi, der er opstået en huslejerestance. Der skal også være en tilkendegivelse fra udlejer om, at lejemålet vil blive ophævet, hvis ikke restancen betales.

Personkreds

16. § 81 a er ikke forbeholdt personer, der har været ude for en social begivenhed eller modtager hjælp efter lov om aktiv socialpolitik. Hjælpen er dermed også rettet mod andre grupper – fx personer, der har en lønindkomst, men er i en økonomisk vanskelig situation.

Kommunen skal særligt rette hjælpen til børnefamilier og socialt udsatte borgere. Socialt udsatte borgere kan være borgere med fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne, misbrugere eller fx personer med ADHD, som er i en vanskelig økonomisk situation, og som har svært ved at overskue deres økonomi. I andre særlige tilfælde kan kommunen efter en konkret vurdering også yde hjælpen til andre persongrupper. Det bemærkes, at bestemmelsen efter en konkret vurdering også kan finde anvendelse for personer, omfattet af integrationsloven.

Økonomiske forhold

17. Kommunen kan kun give hjælpen, hvis personen ikke har økonomisk mulighed for at betale huslejudgifterne, dvs. hvis ansøgeren eller ægtefællen ikke har indtægter eller formue, som kan dække udgifterne. Se ovenfor under pkt. 4.

Forebyggende

18. Kommunen kan yde hjælpen, hvis det på sigt kan forebygges, at personen udsættes af sin bolig. Kommunen kan også yde hjælpen, således at ansøgeren kan blive boende i boligen, indtil der findes en mere langtidsholdbar løsning.

Hvis udlejeren allerede har ophævet lejemålet, kan der som udgangspunkt ikke ydes hjælp til huslejerestancen, idet betaling af restancen ikke kan forebygge en udsættelse. Hvis udlejeren er indstillet på at lade lejemålet fortsætte, hvis restancen betales, kan betalingen forebygge en udsættelse. Det hører med til sagens oplysning, at kommunen undersøger, om udlejer er indstillet på at lade lejemålet fortsætte, hvis restancen betales.

Løbende udgifter

19. Kommunen kan efter § 81 a yde løbende hjælp til betaling af husleje i en midlertidig periode til personer, der er udsættelsestruede pga. huslejerestance. Kommunen er dermed ikke begrænset af, at hjælpen kun kan ydes til enkeltudgifter. Hjælpen skal dog være midlertidig og kan derfor ikke indgå som en vedvarende hjælp til huslejen.

Sanktioner

20. Hvis ansøgeren har fået en sanktion på grund af fx manglende rådighed, kan hjælpen ikke anvendes direkte til at kompensere for denne nedgang i forsørgelsesgrundlaget. Hvis kommunen vurderer, at personens økonomiske forhold betyder, at der ville kunne ydes hjælp efter § 81 a uanset konsekvenserne af en sanktion, kan der ydes hjælp samtidig med sanktioner. Kommunen kan også yde hjælp i de tilfælde, hvor det efterfølgende viser sig, at sanktionen ikke skulle være givet. Hvis personen allerede modtager hjælp eller ville kunne modtage hjælp efter § 81 a og derefter sanktioneres, vil hjælpen efter § 81 a ikke bortfalde på grund af sanktionen, da hjælpen efter § 81 a ikke gives for at kompensere for sanktionen.

Kommunen kan fastsætte betingelser for hjælpen

21. Kommunen kan stille betingelser for at yde hjælpen, fx at personen indgår en administrationsaftale ift. vedkommendes økonomi, medvirker til fastsættelse af en plan for flytning til en mere passende bolig, deltager i gældsrådgivning eller lignende. En administrationsaftale forudsætter, at der i øvrigt er hjemmel hertil ifølge lov om aktiv socialpolitik eller anden lovgivning, fx lov om social pension.

Der kan til hjælpen medfølge tilbagebetalingspligt efter lovens §§ 93 og 94.

Hjælpen er subsidær

22. Kommunen kan yde hjælp efter § 81 a, hvis udgiften ikke på anden måde kan dækkes efter denne lov eller efter anden lovgivning. § 81 a supplerer således § 81, og er derfor en udvidelse af mulighederne for at yde hjælp efter de gældende bestemmelser, herunder også hjælp efter lovens § 34.

Vejledning nr. 39 af 5. marts 1998 om lov om aktiv socialpolitik

Kapitel 11

Udbetaling af hjælp

Forudgående ansøgning

§ 88. En person kan normalt ikke få hjælp til udgifter, som den pågældende har påtaget sig, inden vedkommende har ansøgt kommunen om hjælp.

Efter § 88 kan en person normalt ikke få hjælp til udgifter, som den pågældende har påtaget sig, inden vedkommende har ansøgt kommunen om hjælp.

Det svarer til gældende praksis, dog med den ændring, at kommunen fremover som hovedregel vil kunne give afslag på hjælp alene med den begrundelse, at ansøgeren har påtaget sig udgiften forud for ansøgningen.

Kravet om forudgående ansøgning gælder for både løbende hjælp og hjælp til enkeltudgifter.

Der er ikke i loven krav om, hvilken form ansøgningen skal have. En ansøgning kan derfor være skriftlig eller mundtlig.

IV. Betingelser for ret til hjælp efter aktivlovens § 81

Afsnit A: Generelt om § 81

Som det fremgår af lovens ordlyd og vejledningen er der knyttet følgende betingelser til hjælp efter § 81:

1. Ansøgeren skal have været ude for ændringer i sine forhold (en såkaldt "social begivenhed")
2. Der skal være tale om enkeltudgifter
3. Udgifterne skal være rimeligt begrundede
4. Pågældendes egen afholdelse af udgifterne vil i afgørende grad vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden
5. Hjælpen kan kun ydes, hvis udgiften er opstået som følge af behov, der ikke har kunnet forudses, med mindre udgiften anses for at være af helt afgørende betydning for den pågældendes eller familiens livsførelse.

Alle 5 betingelser skal være opfyldt, for at der kan ydes hjælp. Hvis kommunen vurderer, at bare en af betingelserne ikke er opfyldt, kan der derfor meddeles afslag alene med henvisning hertil uden at forholde sig til de øvrige betingelser. Dette indebærer dog den "risiko", at Ankestyrelsen i forbindelse med en klagesag vurderer, at kommunen ikke kunne give afslag med den givne begrundelse og derfor, hvis sagen ikke i øvrigt er tilstrækkeligt oplyst, hjemviser sagen til kommunen til fornyet behandling og afgørelse med henblik på stillingtagen til de øvrige betingelser.

Afsnit B: Hvad forstås der ved en "social begivenhed"?

Ved en social begivenhed forstås først og fremmest et indtægtssvigt. Personer, der har mistet deres arbejde og derfor lever af arbejdsløshedsunderstøttelse, sygedagpenge, kontanthjælp, uddannelseshjælp, revalideringsydelse, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse mv., har derfor været udsat for en social begivenhed.

Personer, der modtager en varig forsørgelsesydelse i form af førtidspension eller folkepension, er derimod som udgangspunkt ikke omfattet af personkredsen, der anses for at have været udsat for en social begivenhed. Det samme gælder for studerende, der modtager SU.

Særlige omstændigheder, f.eks. slip i forsørgelsesgrundlaget i forbindelse med overgang fra en ydelse til en anden, kan dog begrunde, at også disse personer (og personer med lønindtægt eller indtægt fra selvstændig virksomhed) kan anses for at have været udsat for en social begivenhed i en kortere periode.

Selv om der ikke har været et decideret indtægtssvigt, kan andre forhold efter omstændighederne også

begrunde, at en person anses for at have været udsat for en social begivenhed i en kortere periode. Det klassiske eksempel er tab af pung indeholdende alle ens penge. Som det fremgår af vejledningen kan også f.eks. skilsmisse/samlivsophævelse efter omstændighederne være udtryk for en social begivenhed i en periode. Dette kan navnlig være tilfældet for den af parterne, der har haft den laveste indtægt (eller slet ingen).

Mødesagerne indeholder flere eksempler på førtidspensionister og studerende, der ikke findes at have været udsat for en social begivenhed.

Afsnit C: Hvad forstås der ved "enkeltudgifter"?

Loven og vejledningen beskriver ikke nærmere, hvad der forstås ved enkeltudgifter. I praksis antager vi, at udgifter, som ikke er "faste", dvs. løbende tilbagevendende, er enkeltudgifter.

Udgifter til husleje, el, vand, varme, forsikringer mv. er således som udgangspunkt løbende udgifter, som der ikke kan ydes hjælp til efter § 81. Når en udgift til f.eks. husleje er blevet til en huslejerestance, er der ikke længere tale om en løbende, tilbagevendende udgift. Huslejerestancer (og andre restancer) betragtes derfor som enkeltudgifter. Blandt sagerne på dette møde er der adskillige eksempler herpå.

Om udgifter til "daglige fornødenheder" (mad, tøj, transport, fritidsinteresser mv.) er at betragte som "faste" eller ej kan diskuteres. Det er i hvert fald ikke udgifter, som man med samme sikkerhed som udgifter til bolig, forsikringer, kontingenter, bidragsforpligtelser mv. ved, skal afholdes på bestemte tidspunkter med bestemte beløb, men omvendt er det udgifter, som normalt forudsættes afholdt af det løbende forsørgelsesgrundlag. Sådanne udgifter betragtes efter praksis normalt heller ikke som enkeltudgifter.

Kerneområdet for enkeltudgifter er "engangsanskaffelser". Der kan være tale om hjælp til babyudstyr, etablering, computer, TV, vaskemaskine mv. og udskiftning heraf. Der kan som nævnt også være tale om gældsposter.

I praksis antages det imidlertid også, at udgifter, som almindeligvis ikke betragtes som enkeltudgifter, men som vedrører en kortere periode med midlertidig indtægtssvigt, kan anses for at være enkeltudgifter. Typeeksemplet er studerende, som er uden SU i sommerferien. I sådanne tilfælde kan både udgifter til bolig mv. og "daglige fornødenheder" betragtes som enkeltudgifter i perioden uden indtægt. Det forudsættes, at behovet for hjælp ophører, når perioden med indtægtssvigt er overstået.

Selv om der teoretisk set er tale om en undtagelse til hovedreglen, er der, som det også fremgår af mødesagerne, mange sager, hvor der søges om hjælp til i princippet løbende udgifter efter reglerne om enkeltydelser, og hvor der derfor er behov for indledningsvis at tage stilling til, om der er tale om en situation, hvor løbende udgifter kan betragtes som enkeltudgifter.

Afsnit D: Hvad forstås der ved "rimeligt begrundede"?

Heller ikke dette er nærmere beskrevet i loven eller vejledningen. Vi antager i praksis, at der skal være tale om anskaffelse af genstande, som personer i en tilsvarende livssituation normalt er i besiddelse af. Hvis køleskabet er brudt sammen, vil det være normalt at få det repareret eller at anskaffe et andet, nyt eller brugt. I forbindelse med fødsel vil det være normalt at anskaffe diverse babyudstyr herunder en barnevogn. Hvis der anskaffes andet og mere end det nødvendige eller (for) dyre ting, er der ikke længere tale om rimeligt begrundede udgifter.

Når vi taler om restancer (altså gældsposter), er det afgørende, om udgiften er "truende", altså om manglende afholdelse vil få væsentlig betydning for borgerens fremtidige livsførelse. Manglende betaling af

en huslejerestance i den aktuelle bolig er "truende", da det kan føre til udsættelse af boligen. Det samme gælder for restancer på el, varme, vand mv., da manglende betaling kan føre til stop af forsyningen. Derimod er manglende betaling af husleje og andre udgifter til en fraflyttet bolig normalt ikke "truende", da den manglende betaling normalt ikke vil have betydning for den aktuelle livsførelse.

Som det også fremgår af flere af sagerne på dette møde, anses en udgift ikke for at være en rimeligt begrundet enkeltudgift, hvis ikke der er noget fremtidsperspektiv i at yde hjælp, fordi der er et generelt misforhold mellem ansøgerens indtægter og faste udgifter. Det nytter ikke meget at yde hjælp til en huslejerestance eller andre faste udgifter, hvis borgeren heller ikke fremover vil kunne betale huslejen eller afholde den faste udgift.

Afsnit E: Hvornår vil pågældendes egen afholdelse af udgifterne i afgørende grad vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden?

I (i hvert fald) følgende 4 tilfælde antages det, at egen afholdelse af udgiften ikke i afgørende grad vanskeliggør muligheden for at klare sig selv i fremtiden:

1. Udgiften kan afholdes af ansøgerens/ægtefællens formue.
2. Udgiften kan afholdes af ansøgerens løbende indtægter.
3. Udgiften kan afholdes ved optagelse af lån/afdragsordning.
4. Udgiften kan (på sigt) afholdes ved hjælp af opsparing.

I hvert fald for så vidt angår pkt. 2-4, opstår herefter det spørgsmål, hvad "smertegrænsen" er. Altså hvilket beløb pr. tidsenhed der er nødvendigt til daglige fornødenheder som mad, tøj, fritidsaktiviteter mv. Dette spørgsmål giver hverken loven eller vejledningen svar på.

Når mulighederne for at komme længere ved hjælp af tolkning af retskilderne hører op, kommer vi over i skønsanvendelsen. Det fremgår af § 69 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, at Ankestyrelsen behandler retlige spørgsmål. Retlige spørgsmål skal ses i modsætning til skønsudøvelse. Ankestyrelsen kan altså ikke efterprøve kommunens skøn, men Ankestyrelsen kan efterprøve de retlige rammer for skønnet. Det betyder blandt andet, at Ankestyrelsen kan efterprøve, om de kriterier, kommunen har lagt til grund for skønsudøvelsen, er saglige og relevante, om alle saglige og relevante kriterier er inddraget, og om disse kriterier er vægtet i overensstemmelse med almindelige retlige principper. Ankestyrelsen kan (og skal) også påse, om almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, herunder lighedsgrundsætningen, er overholdt.

Når en lovbestemmelse overlader et skøn til myndigheden, er myndigheden også pligtig til at skønne individuelt i hver enkelt sag. Der kan altså ikke træffes afgørelse alene med henvisning til "fast praksis" for denne type sager, herunder en fast "smertegrænse". Dette kaldes at "sætte skøn under regel". Omvendt medfører den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning, at ensartede tilfælde skal behandles ens. Indenfor sagsområder med et stort antal enkeltsager (som her) vil det derfor ofte være hensigtsmæssigt med vejledende retningslinjer for skønsudøvelsen og herunder vejledende "smertegrænser". Det er dog vigtigt at understrege, at det er en ufravigelig betingelse, at det i hvert enkelt tilfælde vurderes, om der foreligger særlige omstændigheder, som bevirker, at retningslinjerne skal fraviges i den konkrete sag.

Vi er bekendte med, at mange (måske alle) kommuner arbejder med vejledende retningslinjer for transgvurderinger. I det omfang vi er eller bliver bekendte med disse retningslinjer, må vi påse, dels om retningslinjerne er lovlige, saglige og relevante, dels om den konkrete afgørelse er i overensstemmelse med retningslinjerne, og endelig om der er taget stilling til, om der er grundlag for at fravige dem. Kommunerne skal altså overholde deres egne retningslinjer. Det betyder, at vi godt kan komme i den situation, at vi

ændrer en afgørelse fra en kommune med en "høj smertegrænse", men tiltræder en afgørelse fra en anden med en "lav smertegrænse", selv om borgernes rådighedsbeløb er nøjagtig ens.

Der kan også være forskel fra kommune til kommune på, hvordan "smertegrænsen" defineres. En "smertegrænse" på 3.000 kr. pr. md. i A kommune behøver derfor ikke nødvendigvis at betyde, at en borger i A kommune med et rådighedsbeløb på 3.000 kr. er stillet på samme måde som en borger med det samme rådighedsbeløb i B kommune.

Et rådighedsbeløb består i forskellen mellem borgerens nettoindtægter og rimelige faste udgifter. Fastlæggelsen af nettoindtægten er, i hvert fald for personer på overførselsindkomster, i langt de fleste tilfælde uproblematisk. Der kan dog opstå en vis tvivl, f.eks. når skattetrækket ikke alene er udtryk for, at der trækkes skat, men også er udtryk for, at der inddrives gæld. Vi har i praksis lagt til grund, at det beløb, der udbetales, er nettoindtægten, også selv om dette er nedbragt som følge af inddrivelse.

Muligheden for at optage SU-lån sidestilles i praksis med en indtægt.

Herudover er det vigtigt at slå fast, at indtægter i form af børnebidrag og "børneydelser" ikke medregnes. Disse ydelser har til formål at medvirke til forsørgelsen af børn. I det omfang der søges om hjælp til børnene, skal det dog indgå i vurderingen, om udgiften helt eller delvist kan afholdes af børnebidrag og "børneydelser".

Derimod kan der være større tvivl om, hvilke udgifter der skal indgå i rådighedsberegningen og med hvilket beløb. Vi betragter dette som et retligt spørgsmål og anser os derfor for berettigede og forpligtede til at efterprøve kommunernes retningslinjer herfor. Der findes kun i meget begrænset omfang offentliggjort Ankestyrelsespraksis herom. Udgifter, der fratrækkes, er først og fremmest nettoboligudgifter, altså boligudgifter, typisk i form af husleje efter fradrag for boligstøtte efter regler i boligstøtteloven og aktivloven. Hvis der er et klart misforhold mellem nettoindtægten og nettoboligudgiften, kan det få betydning for afgørelsen, i hvert fald, hvis borgeren ikke er indstillet på at medvirke til nedbringelse af boligudgiften.

Udover huslejen fratrækkes (rimelige) udgifter til varme, el, vand og andre faste udgifter knyttet til boligen. Udgifter til indboforsikring fratrækkes også. Videre fratrækkes udgifter til børnepasning og børnebidrag. Sidstnævnte udgifter fratrækkes kun, hvis de betales. Der fratrækkes også udgifter svarende til fastnettelefonabonnement, licens og internetabonnement. For personer med (udsigt til) tilknytning til arbejdsmarkedet fratrækkes endvidere a-kassekontingent (men ikke fagforeningskontingent). Løbende udgifter til nødvendig medicin mv. fratrækkes ligeledes. Endelig fratrækkes nødvendige udgifter til transport til/fra arbejde (og eventuelle andre udgifter, som må anses for nødvendige for indtægtens erhvervelse).

Hvis der er flere voksne personer, der deler bolig, er udgangspunktet, at udgifterne til boligen deles lige. Der kan dog efter praksis skævdeles, hvis der er en betydelig forskel i bofællernes indkomster.

Udgifter til gæld til det offentlige fratrækkes ikke (med mindre der er tale om direkte inddrivelse, jf. ovenfor). Dette skyldes reglerne for fastsættelse af tilbagebetalingsordninger, hvor der skal tages hensyn til skyldnerens økonomi.

Det beror på en konkret vurdering, om udgifter til privat gæld medtages. Hovedsynspunktet er, at i det omfang udgiftens afholdelse ikke har indflydelse på borgerens aktuelle livssituation, medtages den ikke. Det vil blandt andet sige, at huslejerestance til en bolig, som borgeren ikke længere bebor, ikke medtages. Det samme gælder som altovervejende hovedregel private forbrugslån. Hvis der derimod er tale om afdrag

på restancer i forbindelse med den aktuelle bolig, hvor manglende betaling kan få konsekvenser i form af udsættelse af boligen, lukning for strøm mv., medtages de normalt.

Udgifter til bil medtages som hovedregel ikke, medmindre en bil anses for nødvendig for indkomstens erhvervelse, jf. ovenfor. Det kan dog ikke udelukkes, at andre forhold, f.eks. helbredsforhold kombineret med et stort transportbehov, efter en konkret vurdering fører til, at udgifter til bil medregnes.

Det rådighedsbeløb, der fremkommer, når beregningen sker efter ovenstående retningslinjer, er udgangspunktet for vurderingen af, om ansøgeren har økonomisk mulighed for at afholde den ansøgte udgift.

Hvis "den vejledende smertegrænse" er på 3.000 kr. pr. md., og rådighedsbeløbet beregnet efter ovennævnte retningslinjer er 4.000 kr., er udgangspunktet således, at der er 1.000 kr. til overs til at bruge på enkeltudgifter. I det omfang den ansøgte udgift overstiger dette beløb, og de øvrige betingelser for hjælp er opfyldt, er udgangspunktet således, at der skal ydes hjælp til den del af udgiften, der overstiger 1.000 kr.

Helt så enkelt er det dog ikke. For det første afhænger "smertegrænsen" af, om rådighedsbeløbet alene skal dække forsørgelsen af ansøgeren, eller om det også skal (medvirke til) til forsørgelsen af ægtefælle og børn. Dernæst må der ses på borgerens alder og livssituation. En ung studerende, hvis indtægtsgrundlag alene er SU, vil som oftest være nødt til at bruge en forholdsmæssig stor del af indkomsten på husleje. Ved fastsættelsen af SU-taksterne må det antages at have været lovgivers intention, at denne persongruppe skal klare sig for et forholdsvis lille rådighedsbeløb. Omvendt kan man forestille sig, at "smertegrænsen" i hvert fald i en kortere periode sættes noget højere for en person, der har været vant til at have en normal eller høj lønindtægt, men som (forventeligt kortvarigt) mister sit indtægtsgrundlag.

Herudover spiller det en rolle, om den udgift, der søges om hjælp til, er den eneste aktuelle. Hvis der er akut behov for indkøb af en ny seng, som der ikke søges om hjælp til eller gives afslag på med henvisning til rådighedsbeløbet, kan det have den betydning, at der skal ydes hjælp til et nyt køleskab, som der ligeledes er akut behov for, selv om udgiften hertil isoleret set godt kan afholdes af rådighedsbeløbet.

Afsnit F: Hvornår kan et behov ikke forudses, og hvornår er udgiften af helt afgørende betydning for livsførelsen?

Det er forudsigeligt, at børn vokser ud af deres tøj og derfor har behov for nyt. Det er ligeledes forudsigeligt, at der kommer udgifter i forbindelse med konfirmation.

Det er desuden forudsigeligt, at der vil komme en periode uden indtægt, når en uddannelse afsluttes, og det er forudsigeligt, at der vil opstå restancer, som på et eller andet tidspunkt vil få konsekvenser, hvis huslejeudgifter eller udgifter til el, vand og varme ikke betales løbende. Mødesagerne indeholder dog eksempler på, at kommunerne ikke har foretaget en konkret vurdering af, om ansøgeren har særlige forhold, som der skal tages hensyn til ved vurdering af, om en udgift kunne forudses.

Hvis en borger har undladt at spare op til forudsigelige udgifter eller har undladt at afholde faste udgifter løbende, er hovedreglen, at der ikke kan ydes hjælp hertil. Dette forudsætter dog, at borgeren rent faktisk har haft en opsparingsevne eller betalingsevne i forudsigelighedsperioden. Som det fremgår af mødesagerne, er der flere tilfælde, hvor kommunerne ikke har undersøgt dette.

Hovedreglen om, at der ikke kan ydes hjælp til forudsigelige udgifter, som ansøgeren kunne og burde have sparet op til, fraviges, hvis der er tale om udgifter af helt afgørende betydning for livsførelsen. En borger, der søger "overlevelshjælp" den 1. i måneden i en måned med forudsigeligt indtægtssvigt, og som ikke

har midler overhovedet og ikke har lånemuligheder, kan således ikke afvises med henvisning til, at vedkommende kunne og burde have sparet op til afholdelse af udgifter til mad mv. i denne måned. Bortset fra situationen med "overlevelseshjælp", som sagerne også indeholder flere eksempler på, fortolkes begrebet "af helt afgørende betydning for livsførelsen" meget restriktivt. Det forudsætter normalt, at manglende afholdelse af udgiften ikke blot har konsekvenser for den voksne, men også for børn. Det anses således normalt ikke for at være af helt afgørende betydning for en voksen persons livsførelse at miste boligen eller få lukket for strømmen, men hvis der er mindreårige børn i hjemmet, vil det kunne begrunde hjælp.

V. Betingelser for ret til hjælp til midlertidige huslejudgifter

Afsnit A: Generelt om § 81a

Der er knyttet følgende betingelser til hjælp efter § 81a:

1. Der skal være tale om huslejudgifter
2. Ansøgeren skal være udsættelsestruet
3. Truslen om udsættelse skal udspringe af huslejerestancen
4. Huslejudgifter skal være rimeligt begrundet
5. Hjælpen skal være midlertidig
6. Hjælpen skal have et forebyggende sigte
7. Hjælpen må ikke ydes som direkte kompensation for en sanktion
8. Ansøgeren må ikke selv have mulighed for at afholde udgiften.

Afsnit B: Der skal være tale om huslejudgifter

Det fremgår både af ordlyden og af forarbejderne til aktivlovens § 81 a, at det efter bestemmelsen er en betingelse for hjælp, at der er tale om huslejudgifter. Der kan efter bestemmelsen således ikke ydes hjælp til boligudgifter til boligejere eller andelshavere.

Ud fra en formålsfortolkning af bestemmelsen kan der både ydes hjælp til den opståede restance og de løbende huslejudgifter. Bestemmelsen formål er, at yde midlertidig økonomisk hjælp for at undgå, at ansøgeren bliver sat ud af boligen/lejemålet. Formålsfortolkningen har således nær sammenhæng med betingelsen om et forebyggende sigte, hvilket ikke ville være til stede, hvis der alene kunne ydes hjælp til selve restancen i situationer, hvor der utvivlsomt også vil være behov for hjælp derudover.

Begrebet huslejudgifter omfatter i aktivlovens § 81 a forstand ikke alene nettohuslejen.

Det skyldes, at manglende betaling af pligtige pengeydelse i lejeforholdet, dvs. forbrugsudgifter i form af varme, vand, el og Tv-signal, som opkræves sammen med huslejen, ligesom manglende betaling af husleje kan medføre ophævelse af lejemålet fra udlejers side. Hjælpen kan således også omfatte betaling af restance og løbende udgifter til disse ydelser.

I sager hvor udlejer har fremsendt påkravsskrivelse med trussel om ophævelse af lejemålet for de ovenfor nævnte 4 udgifter, skal ansøgningen behandles både efter reglen i aktivlovens § 81 og reglen i aktivlovens § 81 a.

Afsnit C: Ansøgeren skal være udsættelsestruet

Hverken aktivloven eller forarbejderne til § 81 a, giver noget klart svar på, hvornår en lejer er udsættelsestruet. Vi følger den praksis, at en ansøger først er udsættelsestruet, når han/hun har modtaget en rykker/påkravsskrivelse fra udlejer med en tilkendegivelse om, at lejemålet vil blive ophævet, hvis ikke restancen betales.

Det er ikke et krav for at lejer er udsættelsestruet, at udlejers rykker opfylder de formelle lejeretlige krav til et påkrav, som kan danne grundlag for en ophævelse af lejemålet. Vi skal således ikke ind i en lejeretlig vurdering af påkravets gyldighed, når blot der er en tydelig tilkendegivelse fra udlejer om, at han vil søge lejemålet ophævet, hvis ikke der betales.

Afsnit D: Truslen om udsættelse skal udspringe af huslejerestancen

Denne betingelse knytter sig til årsagen til, hvorfor en ansøger er udsættelsestruet. Lejelovens kapitel 17 hjemler forskellige grunde til, at en udlejer kan iværksætte proces med henblik på, at ophæve lejemålet.

Det gælder udover situationer, hvor leje eller anden pligtig pengeydelse ikke er betalt rettidigt, eksempelvis hvis det lejede benyttes til andet end aftalt, og lejeren ikke trods udlejerens indsigelse er ophørt hermed, lejeren vanrøgter det lejede og ikke uden ophold efter udlejerens påkrav bringer det lejede i stand, lejeren helt eller delvis overlader brugen af det lejede til en anden i tilfælde, hvor han ikke er berettiget hertil og trods udlejerens indsigelse ikke bringer forholdet til ophør eller lejeren har tilsidesat god skik og orden, hvor forholdet er af en sådan karakter, at lejerens flytning er påkrævet. Listen er ikke fuldstændig i overensstemmelse med lejelovens § 93, stk. 1.

En ansøger, der (kun) er udsættelsestruet af andre grunde en på grund af huslejerestance, f.eks. på grund af vanrøgt af det lejede eller uorden, er ikke omfattet af den persongruppe, der kan opnå hjælp efter aktivlovens § 81 a.

Afsnit E: Huslejudgiften skal være rimeligt begrundet

Der findes hverken i aktivloven eller i forarbejderne til § 81 a, en nærmere beskrivelse eller definition af begrebet rimeligt begrundede udgifter. Det må antages, at formuleringen tager sigte på, at der skal være tale om en nogenlunde passende husleje i forhold til familiens situation.

Det følger af vores praksis vedrørende aktivlovens § 81, at begrebet rimeligt begrundet i forhold til denne bestemmelse som udgangspunkt tager sigte på udgifter eller anskaffelse af genstande som personer i tilsvarende livssituation normalt afholder eller er i besiddelse af.

Det må afhænge af en konkret vurdering af ansøgerens forhold om en huslejudgift er rimeligt begrundet. Det kan eksempelvis indgå i vurderingen om ansøgeren har beboet og betalt udgifterne gennem flere år eller om ansøgeren alene har beboet det lejede helt kortvarigt med ingen eller meget ringe udsigter til at afholde udgiften.

Det bemærkes dog, at det ikke nødvendigvis er formålet med hjælpen, at ansøgeren på sigt kan afholde udgiften i den aktuelle bolig selv, men derimod at udsættelse af boligen undgås. Der kan derfor som udgangspunkt kun gives afslag alene med den begrundelse, at ansøgeren ikke vil have udsigt til at betale boligudgiften i den nuværende bolig, hvis det skønnes at udgifterne ikke er rimeligt begrundede.

Afsnit F: Hjælpen skal være midlertidig

Betingelsen om at hjælpen til huslejeudgifter er midlertidig skal blot forstås som en markering af, at der ikke efter aktivlovens § 81 a, kan ydes permanent hjælp. I forhold til forståelsen af udtrykket "midlertidig", så ligger der heri, at hjælpen kun kan ydes for en tidsbegrænset periode. Periodens længde behøver dog ikke nødvendigvis at være fastsat på forhånd.

Dette betyder, at der ved bevilling af hjælpen således må ligge en formodning om, at der vil være tale om behov for hjælp i en midlertidig periode, men ikke nødvendigvis, at denne periode skal være fastsat på forhånd.

I praksis ses sager, hvor hjælpen er ydet for eksempelvis 6 måneder, hvor det er formålet at borgeren skal finde en mere passende bolig. Hvis det eksempelvis sker således, at ansøgeren kan flytte ind i den nye passende bolig 3 måneder efter udløbet af 6 måneders perioden med hjælp, må der også for de sidste 3 måneder være tale om hjælp i en midlertidig periode.

Hvis en modtager af hjælp efter § 81 a, i forbindelse med opfølgning jf. aktivlovens § 10, utvetydigt og vedholdende tilkendegiver at han/hun ikke længere vil acceptere betingelser om, at han/hun eksempelvis medvirker til fastsættelse af en plan for flytning til en mere passende bolig, kan det betyde at det fremtidige behov ikke længere kan betragtes som midlertidigt. Dette kan også betragtes således, at hjælpen ikke længere vil have et forebyggende sigte.

Afsnit G: Hjælpen skal have et forebyggende sigte

Heri ligger blot, at der ikke kan ydes hjælp efter aktivlovens § 81 a, hvis hjælpen ikke vil kunne forebygge, at ansøgeren udsættes af boligen. Der vil principielt kunne ydes hjælp helt frem til udsættelsesforretningen, hvis udlejer ved betalingstillkendegivelse indvilliger på at lade lejeforholdet fortsætte.

Afsnit H: Hjælpen må ikke ydes som direkte kompensation for en sanktion

Økonomisk hjælp efter aktivlovens § 81 a, må jf. bestemmelsens stk. 2, ikke anvendes til direkte kompensere for økonomiske sanktioner. Begrebet sanktion dækker over, at der er sket fradrag for en del eller hele det løbende forsørgelsesgrundlag.

Hvis en borger har fået en økonomisk sanktion, f.eks. på grund af manglende rådighed eller udeblivelse fra samtale kan hjælpen ikke anvendes direkte til at kompensere for denne nedgang i indtægtsgrundlaget. Det afgørende er således, at det ikke må være sanktionen, der er udslagsgivende for, at huslejen ikke kan betales.

Hvis kommunen imidlertid vurderer, at borgerens økonomiske forhold betyder, at der ville kunne ydes hjælp efter § 81 a uanset konsekvenserne af en sanktion, kan der ydes midlertidig huslejhjælp samtidigt med sanktioner.

Af bemærkninger til lovforslaget fremgår det:

"Hvis personen har fået en sanktion på grund af f.eks. manglende rådighed, kan hjælpen ikke anvendes direkte til at kompensere for denne nedgang i forsørgelsesgrundlaget. Hvis kommunen vurderer, at personens økonomiske forhold betyder, at der ville kunne ydes hjælp efter § 81 a uanset konsekvenserne af en sanktion, kan der ydes hjælp samtidig med sanktioner. Det foreslåede stk. 2 er heller ikke til hinder for, at kommunen yder hjælp efter stk. 1 i de tilfælde, hvor det efterfølgende viser sig, at sanktionen ikke skulle være givet. Hvis personen allerede modtager hjælp eller ville kunne modtage hjælp efter § 81 a og derefter sanktioneres, vil hjælpen efter § 81 a ikke bortfalde på grund af sanktionen, da hjælpen efter § 81 a ikke gives for at kompensere for sanktionen."

Afsnit I: Ansøgeren må ikke selv have mulighed for at afholde udgiften

Det fremgår af aktivlovens § 81 a, stk. 3, at hjælp efter stk. 1, kun kan ydes, hvis personen ikke har økonomisk mulighed for at betale huslejeudgifterne. Bestemmelsens stk. 3, udtrykker således, at der er tale om trangsbestemt hjælp.

Vurderingen af den økonomiske trang efter aktivlovens § 81 a er den samme, som benyttes i forhold til de øvrige bestemmelser i aktivlovens kapitel 10, hvor hjælp forudsætter økonomisk trang. Vurderingen tager således udgangspunkt i en opgørelse af ansøgerens (og ægtefællens) månedlige rådighedsbeløb efter afholdelse af rimelige faste udgifter.

VI. Praksis – Ankestyrelsens principmeddelelser

Der er ikke tale om en udtømmende opstilling af principmeddelelser men alene dem, som har været relevante i forhold til behandling af mødesagerne. Nogle af principmeddelelserne er truffet på området for hjælp til løbende forsørgelse. Principperne i afgørelserne finder dog også anvendelse i sager om hjælp i særlige tilfælde.

A-29-02

Der kan fortsat ydes hjælp til beklædning til en indsat i fængsel i forbindelse med udgang, selv om der er sket en ændring af ordlyden i bekendtgørelsen i forhold til ordlyden i den tidligere gældende bekendtgørelse.

A-24-24

Reglen om at der kan ses bort fra formuer, herunder i form af aktier, finder efter sin placering kun anvendelse på løbende forsørgelsesydelse efter aktivloven. Reglen kan derfor ikke anvendes i forhold til bevilling af hjælp i særlige tilfælde. Formue skal derfor indgå ved vurderingen af, om der kan bevilliges hjælp efter aktivlovens kapitel 10.

A-8-06

Der kan normalt ikke ydes hjælp til påtagede udgifter. Indholdet af aktivlovens § 88 om, at der skal søges hjælp, før man påtager sig en udgift, er et fasttømret forvaltningsretligt grundprincip, som kun helt undtagelsesvist formodes at skulle kunne fraviges. Et ønske om en bolig i Danmark var ikke af så akut og nødvendig karakter, at der kunne dispenseres fra udgangspunktet.

A-27-06

Udgift til nyanskaffelser er ikke rimeligt begrundet, idet det afgørende er anvendeligheden af effekterne, et kriterium som brugte effekter anskaffet i et genbrugscenter må antages at leve op til.

A-13-08

Udgift vedrørende en fraflyttet lejlighed kan ikke anses for en nødvendig eller rimelig begrundet enkeltudgift, idet udgiften må anses for at være forudsigelig. Der kræves dokumentation for, at afholdelsen af udgiften er af afgørende betydning for familiens livsførelse, som hvis der f.eks. er aktuelle oplysninger om en konkret risiko om udsættelse af nuværende lejlighed.

A-31-08

SU-lån indgår ved vurderingen af, om ansøgeren selv kan afholde den ansøgte udgift. Der må ikke gives afslag på hjælp alene med henvisning til muligheden for at optage SU-lån. Der bør laves en samlet vurdering af, om ansøgeren ved optagelse af SU-lån selv vil kunne afholde udgiften eller en del af udgiften af sit rådighedsbeløb, for eksempel ved indgåelse af en afdragsordning.

102-09

Der kan højst ydes hjælp til halvdelen af udgifterne til anskaffelsen af babyudstyr, idet faderen til barnet skal bidrage med et beløb svarende til hans halvdel af udgiften.

169-12

Det er en betingelse for hjælp til husleje efter aktivlovens § 81, at der er en konkret risiko for udsættelse af lejemålet. Kun i det tilfælde vil udgiften være af helt afgørende betydning for den pågældendes livsførelse.

112-13

En ansøgning om økonomisk hjælp til husleje fra en udsættelsestruet lejer skal behandles efter alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning. En ansøgning skal derfor også behandles efter § 81 a i lov om aktiv socialpolitik om hjælp til huslejeudgifter til udsættelsestruede lejere, hvis der ikke er mulighed for hjælp efter anden lovgivning eller andre regler i lov om aktiv socialpolitik.

33-16

Kommunen kan alene tilbyde borgeren fodpleje efter bestemmelsen om personlig hjælp og pleje i servicelovens § 83, hvis der er tale om almindelig fodpleje og ikke egentlig behandling.

49-16

Ankestyrelsen kan behandle en konkret klage over manglende overholdelse af offentliggjorte sagsbehandlingsfrister.

104-16

SU-lån sidestilles med en indtægt, da SU betragtes som anden offentlig forsørgelse, og lånet bliver udbetalt med at fast månedligt beløb.

52-18

Hvis en borger hæver penge kontant fra en bankkonto, er udgangspunktet, at det hævdede beløb fortsat er til rådighed. Kommunen vil i denne situation kunne henvise borgeren til at dække den ansøgte udgift med beløbet.

6-19

Hvis borger på eget initiativ optager lån for at afholde en ansøgt udgift, kan der normalt gives afslag på hjælp alene med den begrundelse, at ansøgeren selv kan afholde udgiften. Dette gælder også, hvis borger låner pengene af familie eller venner.

VII. De konkrete mødesager

Generelt

Vi har valgt at fremlægge 42 konkrete sager for at belyse Ankestyrelsens praksis om hjælp til enkeltudgifter efter lov om aktiv socialpolitik § 81 og hjælp til midlertidige huslejudgifter efter samme lovs § 81a. Sagerne er udvalgt for at belyse vores almindelige praksis på området, og omfatter derfor også sager, hvor vi er enige i kommunernes afgørelser, da den type af sager sjældent vil blive udtaget til principiel behandling.

Sag 1: Søgt om hjælp til husleje. Ikke ret til hjælp efter § 81 i aktivloven, fordi ansøgeren ikke var omfattet af en social begivenhed. Kommunen skulle oplyse sagen og træffe en ny afgørelse efter § 81 a i aktivloven.

Ansøgeren havde i en årrække modtaget førtidspension, hvilket dog ikke i sig selv betyder, at man er omfattet af en social begivenhed, jf. vores principmeddelelse 73-12. Der var ikke senere sket væsentlige ændringer i de personlige/økonomiske forhold, og ansøgeren var derfor heller ikke omfattet af en selvstændig social begivenhed. Allerede derfor kunne der ikke ydes hjælp efter § 81 i aktivloven. Vi stadfæstede kommunens afgørelse truffet efter § 81.

Kommunen havde undladt at behandle sagen efter § 81 a i aktivloven, selvom der også skal tages stilling efter denne lovbestemmelse, når kommunen modtaget en ansøgning om hjælp til husleje fra en udsættelsestruet lejer, jf. vores principmeddelelse 112-13. Sagen indeholdt dog ikke tilstrækkelige oplysninger til, at vi kunne afgøre, om ansøgeren havde ret til hjælp efter § 81 a.

Vi hjemviste derfor sagen til kommunen til yderligere oplysning af sagen og stillingtagen til, om ansøgeren opfyldte betingelserne i § 81 a i aktivloven. Herunder skulle kommunen give ansøgeren mulighed for at redegøre nærmere for anvendelsen af et større pengebeløb, som ansøgeren havde hævet umiddelbart før denne skulle have betalt den husleje, som der blev søgt om hjælp til, jf. vores principmeddelelse 52-18.

Sag 2: Søgt om hjælp til huslejerestance. Ikke ret til hjælp efter § 81 og § 81 a i aktivloven, fordi ansøgeren ikke fremover ville kunne klare sig selv økonomisk.

Ansøgeren havde et månedligt rådighedsbeløb på ca. 2.437 kr. efter at have betalt sine faste månedlige udgifter, hvortil kom udgifter til medicin.

Vi stadfæstede kommunens afgørelse efter både § 81 og § 81 a i aktivloven, idet ansøgerens rådighedsbeløb var så lavt, at ansøgeren hver måned ville have brug for (løbende) hjælp.

Samtidig bemærkede vi, at bevilling af hjælp skal fungere som et rygstød for ansøgeren, så denne fremover selv kan afholde sine udgifter, jf. vores principmeddelelse 169-12.

Sag 3: Søgt om hjælp til erhvervelse af kørekort. Ikke ret til hjælp efter § 81 i aktivloven, fordi der ikke var tale om en rimeligt begrundet enkeltudgift.

Ansøgerens helbredsforhold medførte indskrænket mobilitet, hvilket gjorde det svært at benytte offentlig transport, og derfor ønskede ansøgeren at erhverve kørekort til personbil. Dette ville desuden understøtte ansøgerens muligheder for at opnå uddannelse og beskæftigelse.

Vi stadfæstede kommunens afgørelse, idet vi fandt, at udgiften til erhvervelse af kørekort efter sin art ikke var en rimeligt begrundet enkeltudgift.

Samtidig bemærkede vi, at det ligger i kravet om, at udgiften skal være rimeligt begrundet, at det er afgørende for ansøgerens livssituation at få dækket den ansøgte udgift. Selvom afholdelsen af en udgift kan

være hensigtsmæssig, medfører dette ikke nødvendigvis, at udgiften kan anses som nødvendig i aktivlovens forstand.

Da det i øvrigt var uklart, om ansøgeren kunne være berettiget til hjælp efter reglerne i lov om social service (serviceloven), henstillede vi til kommunen, at denne forholdt sig til muligheden for at yde hjælp efter denne lovgivning.

Sag 4: Søgt om hjælp til fodtøj og tøj til brug under afsoning af en fængselsstraf. Sagen blev derfor behandlet ud fra bekendtgørelse om hjælp til personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning af straf i fængsel eller arresthus.

Det er muligt at yde hjælp til beklædning til brug under udgang (resocialisering), jf. vores principmeddelelse A-29-02, hvis ansøgeren opfylder de almindelige betingelser i reglen om hjælp i form af enkeltydelser. Ret til hjælp til fodtøj efter § 81 aktivloven, idet anskaffelse heraf var af helt afgørende betydning, men ikke ret til hjælp til anskaffelse af tøj. Kritik af kommunens sagsbehandlingstid.

Ansøgeren var vidende om, at der ville være behov for anskaffelse af beklædning og havde løbende indtægter under sin afsoning, der var tilstrækkeligt store til, at ansøgeren kunne have sparet op til at dække udgiften.

Idet afholdelse af udgiften til fodtøj i ansøgerens situation var af helt afgørende betydning for ansøgerens livsførelse, og anskaffelse heraf ikke kunne afvente, at ansøgeren sparede op i en periode, ændrede vi kommunens afgørelse for så vidt angår hjælp til fodtøj.

Anskaffelse af tøj kunne derimod afvente, at ansøgeren ud af sine indtægter sparede op i en kortere periode, og vi stadfæstede derfor kommunens afgørelse for så vidt angår hjælp til tøj.

Vi kritiserede, at kommunens sagsbehandlingstid var væsentligt længere end den vejledende frist på 4 uger, der er offentliggjort på kommunens hjemmeside, og at ansøgeren ved fristens udløb ikke fik besked om, hvornår ansøgeren kunne forvente en afgørelse. Om rammerne for kritik af sagsbehandlingstiden henviste vi til principmeddelelsen 49-16.

Sag 5: Søgt om hjælp til husleje for to måneder. Kommunen kunne tilbagekalde en bevilling af hjælp til den ene måneds husleje som følge af ændrede forhold på tidspunktet for genvurderingen. Ikke ret til hjælp til den husleje efter § 81 i aktivloven, som tilbagekaldelsen angik, fordi ansøgeren selv kunne afholde udgiften via et lån.

Kommunen bevilgede hjælp til husleje for juli og august men med krav om, at hjælpen skulle tilbagebetales. Det fremgik af klagen over kommunens afgørelse, at ansøgeren havde betalt huslejen for juli via et lån fra et familiemedlem. Vi stadfæstede, at kommunen som følge heraf kunne tilbagekalde bevillingen for så vidt angik hjælp til husleje for juli, idet forudsætningen for at yde denne del af hjælpen ikke længere var til stede, jf. vores principmeddelelsen 6-19.

Vi stadfæstede i forlængelse heraf kommunens afgørelse om, at der ikke var ret til hjælp til husleje for juli, idet ansøgeren selv kunne betale udgiften via det lånte beløb.

Samtidig bemærkede vi, at hvis ansøgeren har lånt et pengebeløb på eget initiativ, vurderes det på samme måde, som hvis ansøgeren selv havde haft pengene, jf. principmeddelelsen 6-19. Dette gælder, selvom lånemuligheden alene hviler på familiemæssig tilknytning til långiver, selvom ansøgeren ikke nødvendigvis har økonomisk mulighed for at tilbagebetale lånet foreløbig og selvom ansøgeren lånte penge for at kunne

betale huslejen rettidigt og derved bevare sin bolig.

Sag 6: Søgt om hjælp til depositum, forudbetalt leje og 1. måneds husleje. Ikke ret til hjælp på grund af reglen i § 88 i aktivloven, idet ansøgeren havde påtaget sig udgiften, før ansøgningen blev indgivet til kommunen, og der ikke var grundlag for at bortse fra dette.

Ansøgeren påtog sig udgiften til det ansøgte den 6. september 2019, men søgte først kommunen om hjælp den 9. september 2019.

Vi stadfæstede kommunens afgørelse, idet der ikke forelå særlige forhold, der kunne begrunde, at der kunne ses bort fra udgangspunktet om, at der ikke kan ydes hjælp til udgifter, der er påtaget før ansøgningstidspunktet, jf. vores principmeddelelse A-8-06.

Den omstændighed, at ansøgeren følte sig nødsaget til at underskrive lejekontrakten – fordi ansøgeren ikke kunne forblive i sin hidtidige bolig og alternativet til den nye bolig var ophold på et krisecenter – kunne ikke ændre vores vurdering af sagen, idet ansøgeren ikke havde været hindret i at søge kommunen om hjælp, inden ansøgeren havde påtaget sig udgiften.

Vi bemærkede i den forbindelse, at der ikke er formkrav til ansøgninger om hjælp efter aktivloven. Det er heller ikke nødvendigt, at en ansøgning er færdigbehandlet i kommunen, før man kan påtage sig en udgift. Ansøgeren kunne derfor eksempelvis have kontaktet kommunen telefonisk, før lejeaftalen blev indgået.